

בסדיו

העם קאתולי מן האפיפיור

„ועתה הולך אנוכי אל שולחי, ולא ישאלני איש מכס: אנה תלך?“ (הבשורה על פי יוחנן, ט"ז)

האם מנסה ממשלת ישראל להיות יותר קאתולית מן האפיפיור?

השבוע הסעירה שאלה זו את אורחי ישראל יותר מכל ענין אחר, זולת סיפורי הנוחה של החוזרים מן השבי הסורי (ראה עמודים 10-11). היא האפילה על מלחמת האזרחים שפרצה באי השכן, קפריסין; על התקציב הממלכתי המנופח שהוגש לכנסת; על האסון הרמאתי שפקד אוניה יונית ב־ אוקיגוס האטלנטי.

האם משפיל נשיא המדינה את עצמו? האם הקריבה הממשלה את הכבוד הלאומי על מזבח ההתרפסות בפני הוואטיקאן?

„כן!“ אמרו רבים, החל בסיעת חרות וכלה במשורר חיים גורי. הם הפנו בקשות נמרצות אל הנשיא, תבעו ממנו שיסרב לקבל את פני האפיפיור במגידו. היה נידמה כי דעת הרוב מזדהה עם דיעה זו.

גישה זו העידה על איבהנה מהותית של המציאות. לעיתים היה נידמה כי מרבית ה־ מדינה, בבקשה לשמור על הכבוד הלאומי, איבדה בינתים את חושיהמידה.

כמה דיכיונות? קשה לסחג את ה־ אפיפיור בסולם הכוחות הבינלאומי. מאז שאל סטאלין, בלעג: „כמה דיכיונות יש לאפיפיור?“ נשאלה השאלה פעמים רבות, ומעולם לא ניתנה לה תשובה סופית. כי האפיפיור שולט במדינה שאין לה גבולות על גבי המפה, ואין מודד לכוחה ול־ השפעתה.

יתכן כי האפיפיור הוא האדם השלישי בחשיבותו בעולם — מיד אחרי נשיא ארצות־הברית וראש ממשלת בריטניה־מוע־ צות. השפעתו עולה בהרבה על זו של מזכיר האו"ם, וספק אם היא נופלת מ־ השפעת נשיא צרפת או שליט סין. אין שום מנהיג דתי בעולם המתקרב בחשיבותו לזו של האפיפיור.

מנין נובע כוח זה? מבחינה מיסטרית, כוללת הכנסייה הקאתולית הרומאית קרוב לחצי מיליארד נפש. כל אדם חמישי בעולם נימנה על מאמיניה. אולם המיספר לבד אינו משקף את המציאות. מספר המוסלמים בעולם אינו רחוק ממספר הקאתולים — אך אין לדת האיסלאם רשות עליונה, אשר כל מאמין חייב לה ציות ללא־גבול, כמו לכנסייה של רומא.

יתר על כן: מאמיני הכנסייה הקאתולית מפורזים בארצות חשובות. הם חולשים על כל אמריקה הלאטינית. השפעתם בארצות־ הברית עצומה. במחנה הקאתולי נמצאות מדינות מערביות (כמו איטליה, צרפת, ספ־ רד, פורטוגל) ומדינות קומוניסטיות (כמו פולין, הונגריה, צ'כוסלובקיה).

השפעה זו, בהתה, גם היא אינה מצפה את מלוא כוחו של האפיפיור. זה מבוסס גם על העבר — על ההיסטוריה של ה־ תרבות המערבית, שהאפיפיור הרומאי מילא תפקיד מרכזי בכל פרק מפרקיה.

כל זה מקנה ליושב כס פטרוס הקדוש הילה של יוקרה, שאין דומה לה בעולם. **כבודו של מוֹ?** על כן אין האפיפיור הרומאי זקוק לקבלות־פנים רישמיות. כאשר הוא נפגש עם ראש מדינה כלשהי — ואפילו מדינה חשובה — לא האפיפיור הוא הצד הזוכה בכבוד. להיפך: האפיפיור הוא המכבד את ראש־המדינה.

על כן יכול היה האפיפיור לחתר בנקל על כל פגישה עם נשיא ישראל, ואף עם מלך ירדן. כבודו לא היה נפגע. זוהר סיורו בארץ־הקודש — הראשון מסוגו מאז יצא פטרוס הקדוש עצמו את הארץ בדרכו לרומא — לא היה מתעמעם באומה לולא נצרכה פגישה כזאת.

למעשה גם אין הסיור הזה זקוק לאישור כלשהו מצד רשות חילונית. כי שום מדינה בעולם אינה יכולה להרשות לעצמה למנוע את כניסתו של האפיפיור. **סטירת לחי — למי?** שונה לגמרי מצבו של נשיא ישראל. כמה מאורחי יש־ ראל, ששנים ארוכות של תעמולה רישמית בילבלו את חושיהם, אינם תופסים זאת. עם כל הישגיה בעולם, ולאחרונה באפרי־ קה, לוחמת ישראל עדיין מלחמה נואשת להשגת הכרה בה כמדינה בת־קיימא. חלקים גדולים של העולם אינם מכירים בקיומה,

* מלבד עיר הוואטיקאן, שהיא שכונה רומאית, ושעליה שולט האפיפיור גם שלטון חילוני.

האפיפיור

יש כבוד, אין חושי־מידה

מסיבה זו או אחרת, זולת אי־הכרתם של הערבים בישראל, אין אי־הכרה המכאיבה למדינה יותר מזו של הוואטיקאן.

על כן ששה ממשלת ישראל לקראת ביקור רו המפתיע של האפיפיור, אין ביקור „דתי“ זה מההנה הכרה רישמית, או אפילו חצי־ רישמית. אך יש בו מידה כלשהי של הגבול מעשית: כאשר יחצה האפיפיור את הגבול לישראל, כאשר יעבור על פני מישמר־כבוד של צה"ל, כאשר יפגש עם חברי הממשלה. שום קאתולי, שום השמן או הגמון, לא יוכל לטעון לאחר מכן כי ישראל פשוט אינה קיימת.

פגישה פנים אל פנים של האפיפיור ונשיא ישראל חשובה מאד במיסגרת זו. תצלומי שני האישים בעתונות ובטלביזיה ידברו שפה ברורה יותר מכל איגרת דיפלומטית. הם יוסיפו תוספת חשובה לאווירה הכללית של הכרה־למעשה. ולהיפך: אם לא תתקיים פגישה כזאת, תהיה זאת סטירת־לחי למדינה. כל הקלפים נמצאים בעניין זה, בידי הוואטיקאן. אין שום קלף בידי ישראל, לר לא היה מקום למשא־ומתן אמיתי. הדבר ברור לאיבלי ישראל יותר מאשר לאזרחי ישראל. על כן פתחו בטאנו מצ־ ריים, למחרת יום ההודעה, בהתקפה מוחצת על האפיפיור, בניסיון נואש להביא לביטול הביקור. התקפה זו, שהעליבה את לבנון הקאתולית־למחצה* ופגעה בירדן (הזקוקה אף היא לחיזוק מעמדה הבינלאומי), לא הועילה.

מחיר הפתפת. לעומת שיקול יסודי זה, אין מישקל רב לטענות היוקרה, שהסי־ עירו השבוע על הרוחות בישראל. לרובן אין בסיס ממש.

לא הערבים שינו את מסלול האפיפיור. המצרים מתנגדים לעצם הסיור, ואילו מעמדה של ירושלים אינו מעניין אותם במיוחד. לעומת זאת מעניין מעמד זה את הכנסייה עצמה. ממשלת הוואטיקאן (ה„קוריה“) דוג־ לת בניגואם העיר הקדושה — והיה ברור לכל בר־דעת שלא תוותר על דרישה מרכזית כזאת בהיסח־הדעת, ללא תשלום מחיר.

אילו עבר האפיפיור את הגבול בירושלים ונתקבל שם על־ידי הנשיא, היה הדבר יכול להתפרש כהכרה בשלטון ישראלי בירושלים. הטענה כאילו „האפיפיור נפגש עם המלך חוסיין בבירת ירדן, אך מסרב להיפגש עם הנשיא שזר בבירת ישראל“ אינה תופסת כי ירושלים אינה בירת ירדן, אלא רק בירת ישראל.

יתכן שכל ההסתבכות היתה נמנעת, אילו (המשך בעמוד 6)

** רוב הכנסיות הערביות העצמאיות, כמו המארוניים והקאתוליים־היווניים, מכירים במרות האפיפיור.

האם קראת כבר?
דמות־יחידה של גיבור ברומן־ביכורים של סופרת צעירה,
שהיא עצמה דמות־יחידה

דרכים לווהטות

מאת הדסה מור

הספר הנמכר ביותר, המבוקר ביותר, המסקרן ביותר
הופיעה מהדורה שלישית

בהוצאת „קוץ“

הרחקת שערות לצמיתות

ללא כאבים
במכונות חדישות ביותר
התיעצות חנם
אחריות מלאה

מרים הררי

רחוב גאולה 11, תל־אביב
טל. 56772

ה מ נ ו י -

קיבלת
חשבונך,
נא פרע
אותו בהקדם.